

Selmeczbányai Hetilap

TÁRSADALMI HETILAP.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő:

SZENTGYÖRGYI EDE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Rózsa-utca 74./III. sz. a. hová a lap szellemi közleményei és az anyagi rész is ezimzendő.

Megjelenik minden csütörtökön.

Előfizetési ára:

Egy évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 „
Negyedévre . . . . . 1 „

Egyes szám ára 10 kr.

Egyes számok kaphatók a kiadóhivatalban és Joerges Á. özv. és fia könyvkereskedésében.

Hivatalos, magán és nyílt-téri hirdetések megállapított díj-szabásunk szerint számíttatnak és minden általunk közölt hirdetésre felvilágosítás ingyen adatik.

Törvényhatósági bizottságunk közgyűléséről.

Véghetetlenül sajnáljuk, hogy a tegnapi közgyűlésen a törv. hat. bizottsági tagok oly csekély számban jelentek meg; különösen éreztük hiányát Hüttl József bányaigazgatónknak, Podhragyay Pál prépost-plébánosnak s másoknak. A gyűlés legérdekesebb részét, a tárgysorozat 20-ik pontjának, vagyis a milleniumi hódoló felvonuláshoz leendő képviseltetésnek tárgyalása képezte. Az e tárgyban múlt szombaton tartott értekezlet javaslata a közgyűlés által elfogadtatott ugyan, de mégis voltak olyanok is, kik tekintettel a város szegénységére, jobbnak találták volna, ha városunk a hódoló felvonuláshoz egyáltalán nem lett volna képviselve. Bár kivétel nélkül mindeki érezte és hangsúlyozta, hogy valóban forrón szeretett uralkodónk iránt érzett legmélyebb hódolatunknak szeretnénk méltóan kifejezést adni, csak anyagi helyzetünk nem engedi azt úgy tennünk, mint a hogy kívánnók. Ha a világ összes mondásait előszednők, még akkor sem tudnók e kérdés s illetve helyzetünkre vonatkozólag jellemzőbbet s alkalmasabbat kikutatni, mint a mily mondással Hüttl József miniszteri tanácsosunk a helyzetet jelezte azt mondván: „savanyu az alma, de azért belé kell harapni“. És valóban úgy van. Kachelman Farkas bányatanácsos szavaival élve, gazdag és szegénynek, nagy urnak és pórnak egy egész

nemzet hódolatánál megjelenni kell, annál inkább egy törvényhatósági joggal folruházott városnak magát ott képviseltetnie kell. Közgyűlésünk tehát egyhangulag megszavazta az e célra javasolt 3000 frtot és a részletesebb intézkedések megtételére városi tanácsunkat s illetve egy külön bizottságot bizott meg.

A közgyűlés lefolyásáról a következőkben számolunk be:

Szitznyai József polgármester mint elnök a közgyűlést megnyitván Viesner Adolf biz. tag erélyes hangon interpellált a szélaknai út mentén lévő topolyfák kiirtása tárgyában; mert úgy tudja, hogy csak a korhadt fák kiirtása lett elhatározva, de sajnosan kellett tapasztalnia, hogy az egészséges, sőt fiatal fákat is kiirtották. Kéri, hogy ez ügyben intézkedés tétessék és a további kiirtás megakadályoztassék. A polgármester ígéretet tett, hogy az ügyben sörgösen fog intézkedni, mely választ a közgyűlés az interpellálással együtt tudomásul vette. Ezután a polgármesternek jelentése a közigazgatás január havi állapotáról felolvastatván, az tudomásul vétetett.

Ezután Klement Gyula mint tb. főszámvevő letette az előírt esküt, mely után Rudnay Béla volt főispánunk köszönő válaszirata olvastatott fel. Tárgyaltatott ezután a népnevelési bizottság azon javaslata, hogy az izraelita tanítóknak 20—20 köbméter tűzifa járandóság már most engedélyeztessék, az izraelita egyház segélyezése azonban

csak a jövő évi költségvetésbe vétessék be. A közgyűlés ezt elfogadta, valamint azt is, hogy a Nitnaus Mária ellen folytatott per beszüntessék. Nagy Gyula volt béalányai tanító özvegyének nyugdíja folyosítottatott. A helypénzszedésnél elért szép eredmény, melyről „Egy kis statistika“ czim alatt lapunk más helyén emlékezünk meg, örvendetes tudomásul vétetett.

Itt nem birjuk elfojtani azon megjegyzésünket, hogy bizony az italmérségi jogosultságot is előnyösebb volna a város saját rezsijébe venni, mert nem alaptalan értesülésünk szerint, a mostani állapot mellett a város évenként körülbelül 4000 frtnyi több jövedelemtől esik el. A kormányhatóságilag megerősített építési szabályrendeletre vonatkozólag kimondatott, hogy az, ezer példányban nyomassék ki és osztassék ki a közönség közt. E szabályrendeletéről is lapunk más helyén számolunk be. Az alsó-utcai árok beboltozására az állam 3500 frttal járul és az ez iránti tanácsai előterjesztés, Bernhardt Adolf városi tanácsos felvilágosító felszólalása után elfogadtatott. — Báró Majthényi László levele, melynek kíséretében küldte meg a tanácsterem részére festett arcképét, felolvastatott és a küldő megéljeneztetett. Felolvastatott Horváth Béla főispánunk válasza is, melyet még installációja előtt irt a város üdvözlő iratára és szintén megéljeneztetett. A tanácsnak a díjnoki állás rendszeresítésére tett előterjesztése, mely szerint azok 3 osztályba

T á r c z a.

Ifjuságom!

Repül a drága szép idő, repül!
Percz percz után, a végtelenbe el,
Ifju koromnak édes álmait
Enyészni véle érzi e kebel.
Ifju korom! te haldokló jelen
Kicsiny csolnak a feldult tengeren,
A sors viharja sir felé ragad!
S te még most sem adod meg hát magad?!

Ifju vagyok! — ifju! de megtörött!
A szenvedés, a bánat gyermeke.
Legédesebb és legszebb álmimat,
Oh mind! — a sirnak éjje földte be.
Szédült remény! ti romba dőlt egek!
Minek legyek tovább is köztetek?!
Azt sugja mind: hogy élni nem szabad!
S te még most sem adod meg hát magad?!

Vagy tán a szolgásznak lánczait
Hordjam, magam kezével rakva fel?!

Fejem lehajtva, csúszva mint kutya
Kotrodjak én sietve, hogy ha kell —
S a rúgást! — mely tán szivemen talált
Eltűrjem én?! — inkább ezer halált!
Oh szólj te sziv! van még vagy egy szavad?
Vagy tán még most sem adod meg hát magad?!

Csak törjetek meg hát ti zsarnokok,
Ifju vagyok, de halni nem remeg
E sziv! — hazám! te érted harczolok,
És gyermeked boldog csak úgy lehet!
Nem „hir“, és nem „babér“ után futok,
Mert én fiad — s mi több „magyar“ vagyok
Nekem ha bár csak egy kis sir marad,
Megadni sziv! — csak így add meg magad!
L. Eördögh Bertalan.

Az aluminium.

Közli: Faller Károly m. kir. főmérnök és helyettes akadémiai tanár.

(Folytatás.)

Deville fáradozásai nem maradtak eredmény nélkül, a mennyiben az aluminium kg-ját rövid idő alatt 6000 markról 240 markra volt képes leszoritani. Az aluminiumipar Franciaországból átment Angliába is, úgy hogy az 1862. évi londoni kiállításon az aluminiumfém készült tárgyak nem csekély feltűnést keltettek.

Daczára ezen haladásnak, az új fém magas ára miatt még sem nyert általános használatot. Az anyagok, melyekből az aluminiumot akkoriban előállították, t. i. a clóraluminium és a natriumfém csak nagy fáradsággal és pénzbeli áldozatok árán voltak megszerezhetők. Az elsőnek gyártásához szükséges volt a legtisztább aluminiumoxyd, mely a bauxil és kryolithból ismét

csak nagy bajjal nyerhető. A natriumfém kg-ja 1852-ben még 2000 frank, míg 1862-ben az ára már 15 frankra szállott alá. Magától értetődik, hogy a natriumnak emez árhanyatlása kedvező befolyással volt a kémiai iparra, mert e fémet az oxygenhez való nagy vegyrokonságánál fogva, mint hathatós redukáló szert még jelenleg is nagyban használják. Hogy az aluminium újabb időben oly olcsón s oly nagy mennyiségben gyártható, az csakis Bunsen német tudósnak a főérdeme, a ki a fémet sóból elektromos erővel nyerte ki.

A német kémikusok jelölték ki tehát a helyes utat az aluminium előállításához; a franciaiké ellenben az érdem, hogy a fém az iparban és kereskedelemben annyira meghonosult.

1862 óta az aluminiumipar oly rohamos léptekkel haladt előre, hogy jelenleg a fém kg-ja nagyban 2.5 markért hapható.

Az aluminiumot s annak ötvényeit jelenleg a fluoraluminium, clóraluminium és aluminiumoxydból vagy kémiai uton, vagy elektrolysis segítségével nyerik.

Deville a fémet a bauxitból és kryolithból oly módon állította elő, hogy a keveréket zárt edényekben konyhasóval, szódával és nátriummal izzította. Az így előállított aluminium ára természetesen még mindig túlságosan nagy volt, mert egy kg aluminium előállításához szükséges volt 3 kg natrium. A nyolczvanas évek közepe

osztatnak és bizonyos nyugdíj képességgel is fognak birni, elfogadtatott. A közgyűlés ezután Pauer János és Viesner Adolf bizottsági tagok felszólalásaira, a harmadik hivatalozgái állás szervezését azzal fogadta el, hogy a tervbe vett harmadik hivatalozgái állás voltaképp akként szerveztessék, hogy az egy külön egyenruhával ellátandó huszárja legyen polgármesterünknek s kapjon 250 forint évi fizetést, 20 frt lakpénzt, 20 köbméter tüzfát és természetbeni egyenruhát. Ezen állás betöltése után a rendőrőrmester, ki eddig tett szolgálatot a polgármester előszobájában, a redőrkapitányi hivatalhoz fog végleg beosztatni.

Következett azután a tanács azon előterjesztése, mely szerint a városi tanítók továbbra is a városi nyugdíj intézet kötelekében hagyassanak meg. E kérdésnél Händel Vilmos biz. tag felszólalására határozottan ki lett mondva, hogy az eddigi status quo tartassék fön és a jövőre nézve ez alkalomból semmiféle előintézkedés ne létessek, mert akkor valahány községbeli tanítóra kellene kiterjeszkedni. Ezután következett a népnevelési bizottság azon ajánlata, hogy a város az apácza zárda felépítéséhez 4000 frttal hozzájáruljon, mely kikölesönzendő tőke 300 forint évi részletekben lesz törlesztendő. Oldinger Antal bizottsági tag egyrészt köszönettel fogadja az ajánlatot, de másrészt kéri a törv. hat. bizottságot, hogy a felajánlott 4000 frtot legalább 6000 frtra emelje fel; mert hiszen e zárda felépítése nem pusztán felekezeti, hanem egyenesen városi érdek, mivel ha ez fel nem épül, ugy a város lesz köteles mintegy 500 leány tanítványnak tanításáról gondoskodni, a mi évenként 7-8000 frtba kerülne. Ne fukarkodjunk tehát ez intézménynél, melynek létesítéséhez herczegprimásunk is tetemesen fog hozzájárulni, ha tapasztalandja, hogy városunk is lelkesen karolja fel ez ügyet. Erre polgármesterünk kijelentette, hogy az előtte szóló által felhozott indokok a bizottság által mind figyelembe lettek véve és ha ő a maga részéről is bármily szívesen hozzájárulna a nagyobb áldozathozáshoz, azt, tekintettel a város valóban szegény állapotára, képtelenek vagyunk megtenni, mert hiszen a kiadások folytonosan oly fokban szaporodnak, hogy az előirányzatot már eddig is 4000 frttal túlléptük. De meg épületfát is fog adni a város e célra, mi szintén 1-2000 frtnyi értéket fog kitenni Erre a javaslat el lett fogadva. — A tüzifa bárczak kiadása és elkönyvelése körül kifejtett munkásságukért az eddig is szokásos arányban Ács Józsefnek 69 frt, Spiska

táján Amerikában Castner a natriumot olesó áron a marónatronból állította elő olyképp, hogy azt vassal és szénnel magasabb hőfoknál egyszerűen redukálta. Oldbury-ban Birmingham mellett több éven át ily uton nyerték a natriumot. Az eljárás már ezért is előnyösebb volt, mert a marónatron bontása már 800° C-nál sikerült; ellenben régibb időben, a midőn a nátriumot még a natriumcarbonatnak szénnel való redukálásával nyerték, a hőfokot majdnem 1500°-ra kellett emelni, a mi nemcsak nagy tüzelőanyagfogyasztással járt, de a nagy hőben a pestek és retorták csakhamar tönkre mentek.

Netto angol kémikus eljárása szerint a natriumfém megolvastott marónatronból nyerhető, ha azt izzó szén hatásának tesszük ki. Ő az aluminiumot a kryolithból és aluminiumoxydsulfátból nyéri. Előnye ezen eljárásnak, hogy kevés természetes kryolithot kíván s a mellett glaubersó is nyerhető.

A Grabau által feltalált eljárás szerint az aluminiumot — a Weser mellett Nienburgban és Trothában Halle mellett — folytpátból és aluminiumoxydsulfátból állítják elő, mi mellett gipsz, glaubersó és az értékes kryolith kelekkezik. Grabau e sók bontásához natriumot vesz, melyet megömlesztett konyhasó, clórkalium és clórstrontium keverékéből elektromos áram segítségével nyeri ki. (Folyt. köv.)

Mihálynak 39 frt. lett jutalmul megszavazva. — Kachelmann Farkas és Vadass Jenő bizottsági tagoknak tévedésből lett csak f. é. ápril végéig biz. tag minőségük kimondva és így az a törvény alapján oda helyesbítettett, hogy megválasztásuk érvénye egész 1899 évi apr. végéig tart. Az általános bizottsági tag választás határideje f. é. márczius 3-ikára tüzetett ki és a választás elnöklő vezetésével Farbak István orsz. képviselők lett megbizva. Ezután következett a gyűlés legérdekesebb része, vagyis azon kérdés, hogy legyen-e városunk képviselve a millenniumi hódoló felvonulásnál és ha igen, mily módon, valamint mikép ünnepeljük meg mi Selmezbányán e napot, vagyis június 8-át. A javaslat az volt, hogy a várost a felvonulásnál 3 tag képviselje, még pedig Bernhardt Adolf, Krausz Kálmán és Chauer Otto és hogy a magyar diszruhák és szükségelt 3 nyerges ló és felszerelésekre 3000 frt. adassék, mely 10 évi részletekben törlesztendő kölcsön által fedeztessék; a helyi ünnep pedig nem június 8-án, hanem ugyan e hó 15-én tartassék meg egy ünnepélyes közgyűléssel, melyen alkalmi beszédek lesznek tartandók és a szegények között 200 frt lesz kiosztandó. E javaslat egyhangulag lett egykisebb, de élénk színézésű vitalkozás. Jobban mondva eszmecsere után, elfogadva melyet Oldinger A. nyitott meg azzal, hogy elmondta, hogy véleménye szerint ily fényes bandériális felvonulásnál 3 kiküldött reprezentálására 3000 frt kevés és jobb, ha városunk, szegénysége tudatában, egyáltalán nem vesz részt, mintsem hogy nevetségessé tegye magát. Példának felhozta Debreczen és Hódmezővásárhely városokat melyek egy-egy kiküldött részére 5 s illetve 4000 frtot szavaztak meg. Elnök nem osztja az előtte szóló nézetét s feltétlenül kívánja hogy városunk is reprezentáltassék, mikor szeretett Királyunk előtt az egész nemzet mutatja be hódolatát. De nem is lesz ez oly szegényes, mint azt gondolnók, hisz 3000 frttal is sokat lehet tenni. Heincz Húgó elismeri, hogy nagyon kívánatos volna, ha városunk is képviselve volna a hódoló felvonulásnál, de itt nem arról van szó, hogy hódolatunkat bemutassuk, hiszen ezt szeretett királyunknak szívünk mélyéből már többször documentáltuk, — hanem arról, hogy képesek leszünk-e mi azon fényes pompában méltóan részt vehetni, mert ő is azt hiszi, hogy 3000 frtból csak oly szegényes résztvevést eszközölhetünk, mely feltűnőbb lesz, mintha a felvonulástól egészen elmaradunk; csak előbb hangsúlyoztuk szegénységünket s egy iskola céljára nem szavaztunk meg többet 4000 frtnál s im most 3000 frtot — mi nekünk nagy pénz — adjunk ki oly célra, melyet méltóan el sem fogunk érhetni. Erre Kachelmann Farkas lelkesen felszólalt, hogy a kérdésben levő felvonulás nem egy közönséges banderium, hanem egy oly hódoló tisztelet szeretett Királyunk előtt, melyen mindenkinek tehát gazdag és szegénynek, nagy urnak és pórnak részt venni kell. A számvevőség javaslata szerint 2000 frt is elég lett volna a reprezentálási költségekre, de az előzőleg megtartott bizottsági értekezlet jónak látta ezt még 1000 frttal megtoldani s hiszi, hogy 3000 frtból egészen szép felszerelés lesz kiállítható; mert hiszen a tömegben senki sem fogja vizsgálni a lovak és öltönyök minőségét. Egyáltalán hazafias köteleességünk, e felvonulásnál magunkat képviseltetni. Viesner Adolf ugyanezen nézetben van s állítása szerint Heincz Hugo a dolog lényegét helytelenül fogta fel, ha az ott kifejtendő nagy pompára fekteti a fősúlyt. Nem fognak ott versenyre kelni fényes kiállítás dolgában az egyes törvényhatóságok s meg van győződve róla, hogy 3000 frtnyi költséggel városunk egész tisztességesen lesz ott képviselve. — Erre Heincz Hugo kijelenti, hogy ő sohasem vindikálja magának azt, hogy csak az ő véleménye a helyes, de azon apodiktikus hangot sem fogadhatja el, melyen az előtte szóló véleményét helytelenítette. Különböben látja, hogy a többség nem az ő véleményén van és így szavazást nem kíván, sőt (tréfásan jegyzi meg) mint ügyész megappellálni sem fog a hozandó határozat ellen. Schwartz Ottó azt indítványozza, hogy

a kérdéses 3000 frt alétesítendő árva és szeretetház javára fordíttassék. — Jóizü derűtséget keltett a következő kis epizód: Cziczka Sándor biz. tag kijelenti, hogy a város képviselőjében kiküldendő uraknak elegendő magánvagyonuk van arra nézve, hogy a magyar diszruhákat saját költségükre szerezzék be s nézete szerint elegendő, ha a város a többi költségeket fedezi. Erre egy ős római szenátor bizonyosan büszkén jelentette volna ki, hogy a város érdekében e kérdéses költséget fedezendő; ámde a mi szenátorunk ős ugyan, de nem római, hanem selmezi s így nyomban kinyilvánította, hogy ez esetben visszalépne kiküldetésétől és maga helyett ajánlja a felszólaló Cziczka Sándor urat kiküldetni. Felszólaltak még e kérdésnél Händel Vilmos és Nyitray László biz. tagok, mire a közgyűlés a javaslatot minden pontban elfogadta s a közgyűlés az elnök által berekesztetett.

Egyiptomi levél.

Megírtuk annak idejében, hogy az egyiptomi expedicióról Vitalis István tanár ur szíves tollából tudósítást fogunk hozni. E hó 7-én kaptuk meg tőle az Egyiptomban Asszuánból keltezett levelet, melyet im teljes szövegében közlünk azon reményünk kifejezése mellett, hogy a tisztelt tanár ur szíveségéből ezen érdekes utazásról, melynél a többek között egy főhercegi pár is inkognitó részt vesz, részletesebb leírásokat is lesz szerencsénk hozhatni.

„Asszuán, 1896. jan. 27.

Igen tisztelt Szerkesztő ur!

Egyiptomi tanulmányutunknak édes hazánktól legmesszebb eső helyéről. Asszuánból írom ezt a néhány sort. Néhány sort irok csupán, hiszen a „Magyar Ujságnak“ velünk utazó tudósítója olyan gyakran, s olyan bőséges értesítést küld napi lapjának kis expediciónkról, hogy szinte felesleges az expeditio minden tagjának külön-külön is hírt adni az utazásról az érdeklődő helyi közönségnek.

Ezért nem tartottam szükségesnek én sem, hogy kezembe vegyem a tollat, hiszen, ha Isten haza segít, szíves örömet adok majd közre egyet-mást utazásunkról s az utazás alatt szerzett közérdekű tapasztalataimról.

Két napja tartózkodunk Asszuánban s ez alatt a két nap alatt Asszuán minden nevezetességét megnéztük, pedig sok itt a látni való, mert a vidék is érdekes, meg az a nép is, mely erre a vidékre sereglett. Hiszen a végtelennek tetsző sivatagon át — a mely egy árva fűszálnak sem ad tápláló talajt s élető vizet — itt mélyeszt medret magának a Nilus hirtelen szöke vize s széles völgyére termékeny talajt terít, a melyen most is — január derekán — arasznyi zöld vetés, szép falomb ejti bámulatba az európai kíváncsi szemét. De míg efféle a Nilus mentében mindenütt láthat az ember, itt Asszuánban maga a „szent folyó“ is sok természeti szépséget is tár a szemlélő elé. Itt török meg a medrében rejtőzködő gránitszirteken előre törő szöke vize erős morajlással, itt emelkedik ki a medréről az a pár kis sziget, a melyeket a szaktudós évezredes műemlékeiért, a laikus természeti szépségeiért keres fel. — Itt vannak azok a helyek, a melyeknek természeti szépségein örömmel pihenteti meg a szemét a szakember is, ha belefáradt az évezredes emlékek feliratainak tanulmányozásába — és a hol a laikus is szívesen hallgatja, ha megittasodott a természet pazar szépségétől, a szakember magyarázatait azokról a műemlékekről, a melyeknek csodaképen megmaradt saját szerű rajzvetőiből 5-6 ezer év előtt történt eseményekről olvas a hozzáértő.

Ha meg a műemlékek történeteit figyelemmel hallgatni elfáradt az ész és a természet szépségeivel is eltelt a szem: itt van a város tarka lakossága örökös sürgés-forgásával.

A legsötétebb világrész legfeketébb népe keverődik itt össze a barnabőrű arabbal s a fehér európaival. A fehér ember pénzéből él itt a

benszülött: egyik árucikkével csalja ki az európai zsebéből a pénzt, a másik fűrgő szamarát ajánlja szárazon való kirándulásra, a harmadik hajójára hív, hogy a vizeséshez vigyen, a negyedik vezetőnek szegődik az emberhez s magyaráz angolul, németül, francziául s addig nem tágit, a míg fekete markát néhány krajezár nem üti baksis- (ajándék) képen.

Ha azután a baksis-kérők tolakodását is elunta az ember, szívesen menekül az „Assouan Hotel“ kedves kertjébe, a hol tele tüdővel szivhatja az ember a rózsailatos levegőt a karsu datolyapálma csekély árnyékában.

Mert meleg van ám itt. És ez természetes is. A Ráktérítő közelében vagyunk a forró föld-övtől alig egy napi járó földre, így hát nem csoda, ha a nap január végén is olyan melegen süt, hogy a hőmérő higánya most, a mikor ezeket a sorokat írom (d. u. 3 órakor) 25° C. mutat itt az árnyékban is.

Ma délután fél napi pihenőnk van, ezt az időt a legtöbben arra fordítjuk, hogy megnyugtató hírt küldünk otthon aggódó édes mieinknek s érdeklődő ismerőseinknek!

Holnap búcsút veszünk Asszuántól s megindulunk hazafelé, és ha Isten segít, négy hét múlva az előttünk futkosó pacsirtákkal együtt otthon leszünk!

Addig is szívesen üdvözli öszinte tisztelője
Vitalis István.

Ujdonságok.

— **Házasság.** Greguss Antal polgártársunk törv. hat. biz. tag és tűzoltó alparancsnok e hó 9-én Kőrmöczbányán házasságra lépett özvegy Prokscha Jozefin urnóval. A polgári házasság kötést az egyház áldása is követte. Az egybekelt pár tegnap érkezett városunkba. A polgári házasság kötés után Bakna Gyula városi tanácsos anyakönyvvezető szép, tartalmas beszédet intézett az egybekeltékhez.

— **Értesítés.** Az „Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület“ választmányának folyó évi január-hó 11-én megtartott rendes ülésén hozott határozatából kifolyólag a Selmezbányán és vidékén tartózkodó egyesületi tagok f. évi február hó 5-ik napján délután 5 órakor tartották meg első havi, felolvasásokkal egybekötött összejövetelüket a bányatörvényszéki épület nagytermében. Az igen szép számban jelen volt tagok előtt Faller Károly tagtárs a fentemlített választmányi rendes ülésben megkezdett és az idő előhaladottsága miatt be nem fejezett előadást folytatta az „Aluminium“-ról. A tetszéssel fogadott előadás befejeztével az egyesület ügyvivő alelnöke a tagtársak élénk helyeslése mellett, köszönetet mondott előadónak az igen érdekes ismertetésért. Ezután Szentistváni Gyula tagtárs tartotta meg felette érdekes felolvasását „A moderatóri aranyér feltárásának nehézségeiről“.

— **Halálozás.** Özv. Oszwaldt Károlyné szül. Pischl Amália, Oszwaldt Gusztáv polgártársunk és Ocsárd Károly kir. főerdész édes anyja e hó 6-án 70 éves korában elhunyt. A jóténységéről általánosan ismert nő földi maradványait e hó 8-án d. u. 3 órakor vitték nagy részvét mellett az örök nyugalom helyére. Az elhunytat fiain és ezeknek családtagjain kívül nagy s előkelő rokonság — de meg sok szegény is, kiknek jótévőjük volt — gyászolják.

— **A selmezbányai polgári dal- és zenekör,** mint azt már jeleztük f. hó 15-én szombaton saját pénztára javára a „Sembery-teremben, Knezovits Irma urhölgy szíves közreműködésével hangversenyt rendez, melynek műsora a következő: 1. Bach Chr. Jubel-Ouverture. Előadja a zenekar. 3. Székács Gyula. Szeptember végén. Műdal, szövege Petőfi Sándortól. Előadja a férfikar. 3. Mendelsohn, Saltarella. Op. 90. Zongorán előadja Knezovits Imra k. a. és Klement Károly ur. 4. Wagner Rezső. Naptári jóslatok. Gyepke, ének és zenekarra. 5. Wieniarszky. Op. 27. Legenda. Hegedűn előadja Becker Nándor ur. 6. Kossovits

József. Eredeti népdalok. Előadja a férfikar. 7. Induló Nerradtól. Előadja a zenekar. A rendezőség végül kéri mindazokat, kik tévedésből meghívót nem kaptak volna és arra igényt tartanak, hogy e miatt Dobó Sándor városi számtiszt urhoz forduljanak. A hangversenyt táncz követi.

— **Jalnai piknik.** Vasárnap hivatalos voltam a jalnai erdőgondnoksághoz tartozó erdővédek által rendezett piknik féle mulatságra, melyről — habár vendégnek mindenütt jó lenni — itt emlékezem meg már csak azért, mert kedélyesség s kitartás tekintetében minden várakozásomat fölülmulta, — elhomályosítván a közkedveltségnek örvendő „kivilágos kivirradtig“-ot is, mennyiben csak másnap délből „megtörve bár, de fagyva nem“ mentünk széjjel s valószínűleg ez sem történik meg, ha a faradhatatlan Vörös Laczi zólyomi cigánybandájával nem hagyott volna ott — mint szent Pál az oláhokat. Hogy ezen mulatság oly kitűnően sikerült az a vendéglátó háziasszony Zachar Gyuláné jó konyhájának és szeretetreméltóságának, — Frank Henrik páratlan buzgalmának, az összes jelenlévők kitartó zavartalan jó kedvének s némely távolmaradónak távollét általi tündöklésének az érdeme. Egy jelen volt.

— **Veszélyes helyzet.** Bukovits István mészárosmester e hó 10-én két db. ökröt akart a vágóhidon levágni. Az egyik ökröt akadálytalanul le is vágta, de midőn a másikhoz akart hozzá fogni, ez megvadulva neki ment, szarvaival felkapta és feldobta s midőn a mészáros földre esése után feltápaszkodott; újból neki ment a felbőszült állat, de aveszélyben forgó szerencséjére elcsúszott és elesett. E pillanatot Bukovits hirtelen felhasználva, a kerítésen átvette magát és így menekült meg a talán életébe kerülhetett veszélytől. A felbőszült állatot azután többeknek sikerült megfékezni és sorsát el nem kerülte, mert legvágták. — Bukovits sérülései nem jelentéktelenek.

— **Egy szerencsétlen elmeháborodott.** F. szabómesteren már évek előtt mutatkozott az elmebetegség kétségtelen jele, de ezen baja idővel ismét jobbra fordult úgy hogy hatósági intézkedések megtétele szükségessé nem vált. Most azonban — mint nekünk több oldalról panaszoják — nagyobb mérvben mutatkoznak a lelki háborodottság jelei a szerencsétlenül úgy hogy eltekintve minden más kellemetlenségektől, melyek a szerencsétlennel való egyszerű találkozásból is eredhetnek, féltő, hogy állapota könnyen közveszélyessé válhat s így kívánatos volna már csak humanus szempontból is, hogy e szegényt ne hagyják a városban bolyongani, hanem vagy valamelyik gyógyintézetbe vagy, ha másként nem, városi kórházunkba helyezték megfigyelés alá.

— **Tűzoltóink bálja.** E hó 8-án szombaton tartotta meg önkéntes tűzoltó egyesületünk bál mulatságát a városi vígadó összes termeiben. A bál rendezőségének élén Greguss Antal tűzoltó alparancsnok állott s e rendezőség mindent elkövetett a bál sikerének érdekében. E fáradozás nem is volt hiábavaló, mert tekintettel a közérdekű nemmes czélra is, igen szép és elég nagyszámú közönség gyűlt egybe és így e táncmulatság eredménye úgy erkölcsi, mint anyagi szempontból sikerültnek mondható. A négyeseket 42 pár tánczolta s a táncz általános jó kedv mellett hajnalig tartott. A bevétel körülbelül 260 frtot tesz ki, melyből a kiadások levonásával mintegy 130-140 frt-nyi tiszta haszon fog maradni. Felülfizettek: Wankovits Lajos 3 frtot, Herman Emil 1 frtot, Krausz Kálmán 1 frtot, Szöllőssy Manó 1 frtot, Irmiler János 50 krt, Rubinszky József 50 krt, Velics György 50 krt és a „Selmezbányai Hetilap“ 50 krt. Összesen 8 frt.

— **Az iparossegédek által rendezett bohócestély,** mely mult vasárnap a Sembery-teremben lett megtartva, oly szép rendben és vidám, kellemes módon folyt le, hogy bizony — nem tulozunk — az bármely elite mulatságnak is dícséretére válhatott volna. — A pompás mulatság reggelig tartott.

Különfélék.

— **A „Pallas magyar Lexicon“** legutóbbi kötetében, mely az „L“ betűt tartalmazza, városunkban jól ismert neveket is találunk. A boldogult Litschauer akad. tanár és bányatanácsosnak a bányászati gyakorlat, a tanári pálya, valamint a szakirodalom terén szerzett érdemei kellőleg ki vannak emelve. Ámde a boldogult fia, Litschauer Lajos kir. bányaiskolai vezértanár és a „Bányászati és Kohászati Lapok“ szerkesztőjének nevét is ott találjuk mint a fiatalabb gárda kiváló szaktudósát, ki már számos jeles munkával gazdagította magyar bányászati szakirodalmunkat. Mi a tanár urat mint kitűnő amatőr fényképész is ismerni tanultuk, ki a milleniumi kiállítás számára bányászati és érdecszeti akadémiánk rendezéseiről, gyűjteményéről s tanszereiről igen sikerült felvételeket készített. A lexicon e kötete a boldogult Liszkay Gusztávról is elismerőleg emlékezik meg s felsorolja a nagytehetségű s képzettségű szakember műveit.

— **Zengerái.** Valami magát nemzetközi ortemnek nevező zengerái vetődött a mult napokban városunkba. Eltekintve attól, hogy a rikácsoló, rekedt hangon, jobban mondva hang nélkül előadott dal részek egy fakóvát sem értek, a társulat tagjai minden képzelhető frivolitást felülmuló magaviseletet tanusítottak. Csodálkozunk kell, hogy a kapitányi hivatal ily zengerájnak engedélyt adott az előadás megtartására s elvárjuk hogy ilyesmi a jövőben ne történjék meg. Mint utóbb értesülünk, kapitányi hivatalunk, a kir. belügyminiszterium engedélye alapján engedte meg az előadás tartását s megtudva a dolog mibenlétét, a további előadásokat azonnal beszüntette s így e társulat kénytelen volt nyomban elhagyni városunkat.

— **Az italok hamisítása** s valóban mérgező voltak tárgyában már több ízben felszólaltunk, hangsúlyozva, hogy a kimérésre kerülő italok a legszigorubb ellenőrzésnek és vizsgálatnak vettesenek alá, s vegyelemzésük bizonyos mérges kábitó szerek benn, vagy benn nem foglalatására nézve történjék. Sajnos utóbbi időkben megint oly esetek fordultak elő, melyek elég vilálagosan sőt kézzel foghatólag bizonyítják, hogy a lelketlenség sok esetben tovább folytatja az italfogyasztó közönség mérgezését. Mérgezésnek mondjuk, mert az, a szó legszorosabb jelentésményében. A szesz, a pálinka, csakugyan megérdemli az „emberirtó“ elnevezést már akkor is, ha nincs hamisítva; elgondolhatjuk mily iszonyúan káros hatása s következményü lehet az, ha még mindenféle más, legtöbb esetben kábitó és az egészséget közvetlenül még sokkal komolyabban veszélyeztető szerekkel hamisítatják. Nem csak egyesek, de egész nemzedékek testi és lelki épsége forog itt kérdésben, ha az itálnak kezelésénél elkövetett visszaélések, sőt, mondjuk ki nyiltan, test és ideg mérgező hamisításoknak a legerélyesebb módon nem lesz lehetősége elzárva. Az állam feladata és kötelessége volna első sorban valahára behatóan, kiméletlen erélyességgel intézkedni e tárgyban. Hiszen a most kimérésre kerülő szesz italok nagyobb részt nem az előbbi időkben még meg is énekelt rózsás hangulatot keltik, de valóságos örvöngésre ragadják, elállatosítják, vagy teljes butaságba süllyesztenek az ezeket csak kissé nagyobb mérvben, vagy kis mennyiségben, de huzamosabban időközönként keresztül élvezőket. (Helyesen jegyezte meg valaki, hogy ez maszlagos állapot, értve alatta a maszlagos, bolondító nadragulyát, a mely szüli ezen állapotokat.) Nincs-e az államnak már elegendő ereje, nincs-e módja ezen tömeggyilkos, lassú, de biztos méreg átkát levenni a népről?! Hány népfaj pusztult már el. van kivesző félben a „pálinka“ romboló hatása miatt, s az a romboló hatás sokszorozza erejét ellenünk még a hamisítások által is?! Ennek véget kell vetni! Ez elodázhatlan kötelessége az állami hatalomnak ha nem akarjuk népünket a pusztító titkos démon martalékává esni hagyni! Felkérjük kivé-

tel nélkül egész nagy közönségünket, hogy a hol csak a legkisebb gyanu merül fel az ital egészségtelen, vagy épen kábító szerekkel telített volta miatt, azt nekünk bejelenteni, az illető kimerőt megnevezni és ha lehet a rosznak talált — különösen szeszese féle — italból lepecsételt palackban próbát küldeni sziveskedjék; mert nagyon sajnós, hogy csak a társadalmi panaszok és vizsgálatok útján lehet az államkormányzatnak ez iránt teljesen tehetetlenek bizonyult eljárásával szemben orvoslást — talán még — keresni és találni!!

Ingatlanok birtokváltása.

Selmezbánya és külterületében 1896. január 1-től február 13-ig.

Eladó, örökös neve és lakása	Vevő, illetve örökös neve és lakása	Vétel ár
Grolmusz Erzsébet selmecezi lakos a selmecezi 187. sz. tjkvben A f. 700. hrsz. a. ingatlanbéli jutalékot	Özv. Andreideszné Grolmusz Fáni selmecezi lakos.	40
Zlinszky szül. Wankovits Amália selmecezi lakos a selmecezi 68 sz tjkvben A f. 1. sorsz. a. 42. I. sz. házat. Selmecezi népbank a selmecezi 443. sz. tjkvben A f. 1. sorsz. a. 74. sz. házat. Polereczky Dénes selmecezi lakos a selmecezi 1253. sz. tjkvben. A f. 1-3. sorsz. a. ingatlant	Jähn Vilmos selmecezi lakos	4800
Nyitray László selmecezi Lakos a selmecezi 104. sz. tjkvben A f. 1. sorsz. a. ingatlant.	Ács József és neje Mária selmecezi lakosnak	1100
Néhai Reinwardtné Nikl Katalin, hodrusi volt lakos a selmecezi 1096. sz. tjkvben A f. 1. sorsz. a. ingatlanbéli jutalék	Labuda József és neje Mária selmecezi lakosok	330
Magyar Mihály, és Márton steffultói lakosok a selmecezi 1542. sz. tjkvben A f. 1-2. sorsz. a. ingatlanbéli jutalékot	Rovnan Alojzia selmecezi lakosnak	1000
Paulusz Anna steffultói lakos a selmecezi 1475. sz. tjkvben A f. 1-2 sorsz. a. ingatlant	Kk. ReinVardt Mária hodrusi lakosnak (örökösödés)	
Özv. Czender szül. Truban Katalin bankai lakos a selmecezi 780. sz. tjkvben A f. 1. sorsz. ingatlant	Magyar János és neje Anna steffultói lakosoknak	150
Frindt Antal selmecezi lakos a selmecezi 2088. sz. tjkvben A f. 1. sorsz. a. ingatlanbéli jutalékot	Podmaniczky Ferencz és neje Mária steffultói lakos	500
Polereczky Dénes és neje Amália selmecezi lakosok a selmecezi 436. sz. tjkvben A f. 1 sorsz. ingatlant	Grecs József és neje Czeczilia bankai lakosoknak	300
Podmaniczky Ferencz és neje Mária steffultói lakosok a selmecezi 1461. sz. tjkvben A f. 3494. hrsz. ingatlant	Frindt Béla budapesti lakosnak	118
Néhai Grolmuszné Weisz Mária volt selmecezi lakos a selmecezi 187. sz tjkvben A f. 641. hrsz. a házat	Papp Györgyné Lujza selmecezi lakosnak	2000
Mihálytárnai bányatársulat a selmecezi 238. sz. tjkvben A f. a. foglalt ingatlanokat Zlinszky Vankovits Amália selmecezi lakosnő a selmecezi 85. sz. tjkvben A f. 641. hrsz. a. házat.	Neuschl Mihály és neje Julia steffultói lakosoknak.	300
Kristof István Mirtus Karolin bankai lakosok a selmecezi 1907. sz. tjkvben A f. 1797. hrsz. ingatlant.	Özv. Andreidesné Grolmusz Fáni selmecezi lakos. (öröklés)	
	Geramb János József-féle bányagyűlet (átruh. jogez.)	
	Zlinszky András selmecezi lakosnak (átruh. jogez.)	
	Czinkraut Ferencz és neje Teréz bankai lakosnak	380

— Selmezbánya sz. kir. város építészeti szabályrendelete nyomtatott füzetben nap világot látott és a háztulajdonosok között szét is lesz osztva. Mi nem ajánlhatjuk eléggé a házbirtokosok és építeni szándékozók figyelmébe. Nem emelünk ki egyes pontokat, mert mindegyike lényeges, csak általánosságban annyit jegyzünk meg, hogy minden építéshez és átalakításhoz a városi rendőrfőkapitány előzetes engedélye szükséges. A szabályrendelet ellen vétők, ha cselekményük nem esik más rendelkezések súlya alá, kihágást követnek el, s pénzbírsággal, vagy behajthatlanság esetén, elzárással sújtandak. Az al-

kalmazott pénzbüntetés vagy elzárás a talált hiányok vagy rendtelenségek pótlásának kötelezettsége alól senkit sem ment fel. Különösen felhívjuk az érdekeltek figyelmét a 43-ik paragrafusra, mely 6 pontban felsorolja, hogy ezen szabályrendelet életbe léptétől számítandó egy év alatt mit kell eszközölni a már meglévő épületeknél.

— Városi kisebb jövedelmi statisztika.

Nem tartjuk érdeknélkülinek elmondani, hogy városunk a múlt évben a saját rezsijében kezelt helypénzszedésből 4266 frt. 63 krt. vett be; öszkiadása pedig e mellett 794 frt. 11 krt. tett ki, s így maradt tiszta haszna 3472 frt. 52 kr. E szép eredmény ismét csak erős bizonyítéka annak, hogy sokkal jobb és anyagilag is igen előnyös a városra nézve, ha az ilyenmü jövedelmi forrásokat saját rezsijében s nem bérlők által kezelteti. — A tűzifa eladásból a fuvarbért is beleértve városunk az elmúlt évben 6102 frt. 80 krt. vett be, melybe azonban a tisztviselőknek fajárandósága beleértve nincsen. — A gázgyár múlt évi összbevétele 15,514 frt. 64 krt, míg öszkiadása 15,480 frt. 38 krt. tett ki és így csak 34 frt, 26 kr. tiszta jövedelem mutatkozna ha a kiadások rovatában nem foglaltatnának benn a gázgyárnak 3175 frt. 73 kr.-nyi követelése. — 2000 frtnyi tőke törlesztés, 2902 frt. fenlévő kölcsön után fizetett kamatok stb. Ezeknek számbavételével természetesen sokkal előnyösebbnek mutatkozik a bevétel és kiadási rovat közti viszony.

Nyilttér.

Köszönetnyilvánítás.

Fogadják mindazok, kik felejtethetlen jó anyánk özv. Öszvaldt Károlyné szül. Pischl Amália gyászos elhunytja s eltemetése alkalmából, koszoruk küldése és személyes megjelenésük által igaz részvételük kifejezést adni szivesek voltak — őszinte, hálás köszönetünket.

Selmezbányán, 1899. évi február havában.

A gyászoló család.

Hirdetések.

Üzlet megnyitás!

Mély tisztelettel alulirott bátorodom tudomására hozni a n. é. közönségnek, hogy az alsó utcában Zachar pipagya-ros úr házában új

női és férfi

divatáru üzletet

nyitottam, melyben az ezen üzlet nemhez tartozó mindennemü legdivatosabb árut tartok raktáron s úgy szolid, kulans üzleti eljárás, mint olcsó árak által is legfőbb törekvésem leendő a n. é. közönség teljes meglegedését kiérdemelhetni. Nagyra becsült pártfogását kérve maradok

kitünő tisztelettel

Selmezbányán 1896. február havában

Stössel Sándor

női s férfi divatáru-kereskedő.

Kitünő tartós árak!

Patkányméreg

(Battentod.)

(Immisch Felix, Delitsch.)

A legbiztosabb s legjobb szer a patkányok és egerek gyors kipisztítására. Ártalmatlan az emberek és házi állatokra nézve.

Kapható csomagokban 32 kr, és 64 krért

Sztankay Ferencz

gyógytárában Selmezbányán.

10-10

Hirdetés.

Azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a nagyra becsült közönséget arról értesíthetem, miszerint istállómból és bérkocsi üzletemben egyes, kettős, sőt négyes fogatok is állanak bármely pillanatban a megszábot árak mellett a n. é. közönség b. rendelkezésére.

A midőn ezt köztudomásra hozom s eddig is tapasztalt támogatását továbbra is kérem, egyuttal maradok

Selmezbányán, 1896. február havában,
teljes tisztelettel

Veisz Ignác.

Mindig frissen csapolt sör!

Ki jó izüni enni akar,
Legyen német, tót vagy magyar,
Étkezzen a vendéglőmben,
S részesüljön nagy örömben!
Hát még a mindig friss söröm!
Inni etet csupa öröm!
Aztán régi jó boraim . . .
Kostolják meg csak uraim!
Kiszolgálát pedig olyan,
Ritkitja pártját komolyan:
Télen pompás, meleg kályha,
Nyáron kerti tekepálya,
Áll a nap minden szakába'
Vendégim szolgálátára.
S ha még aztat is megmondom,
Hogy ez mind kapható olesón,
Hiszem s kérem is szívesen,
Jöjjenek el tömegesen:
Mert nem jönni; nem is vón ok?!...
Tisztelőjük a

RÓTH BODOG.

Ízletes, tiszta, jó ételek!

Kérelem!

Özv. Pleva Józsefné után maradt árvák nevében, ezeknek külön gyámja azon tiszteletteljes kérelemmel fordul a nagy közönséghez, hogy a

Pleva-féle

czipészüzletet,

mely az árvák nevében továbbra is egy ügyes, kifogástalan üzletvezető vezetése mellett folytattatni fog, becses pártfogásába venni kegyeskedjék annál is inkább, mert úgy a jó, tartós áru, mint a jutányos árak ezentul is megfognak teljesen felelni a jogos igényeknek. 3-5